

שליחות מנלן?

א. שלוחו של אדם כמותו בספרות התנאים

1. משנה ותוספתא:
 - א) משנה ברכות ה, ה.
 - ב) תוספתא תענית ג, ב.
2. מדרשי הלכה:
 - א) מכילתא מסכתא דפסחא פרשה ג, "ויקחו להם... כמותו.
 - ב) מכילתא מסכתא דפסחא פרשה ה, "ושחטו אותו... עמותו".
 - ג) מכילתא משפטים מסכתא דנזיקין פרשה ב, "ורצע... ולא שלוחו".
 - ד) ספרי במדבר פיסקא קנג, "אמר לאפוטרופסוס... כמותו".
 - ה) ספרי במדבר פיסקא קנד, "אמר לאפוטרופסוס... כמותו".
 - ו) ספרי זוטא פרק יד פסוק לד (לדברי ר"ש ליברמן, טקע זה הינו ממדרש ל"ב מידות, ראה תוספתא כפשוטה לתענית עמ' 1103).
3. מפה את המקורות התנאיים:
 - א) אילו מקורות ראשוניים יותר ואילו מקורות דנים ביכולת להרחיב את גבולו השליחות?
 - ב) מה המכנה המשותף של המקרים ב"גרעין הראשוני" של המקורות, מה פירוש המונח "שלוחו של אדם כמותו" במקורות אלו? מהי המחלוקת אודות הרחבת שליחות לתחומים נוספים?
4. שים לב להעדר דרשה לשליחות בגט. האם זה חובר למה שלמדנו (דף מקורות 1) על משנת "בראשונה"?

ב. ירושלמי קידושין ב א

1. ירושלמי קידושין ב א, "מניין ששלוחו של אדם... שלא מדעתו"; שם בהמשך, "אית מתניתא... אדניו" (מומלץ לעיין במהדורת מנחם כ"ץ – יש עותק באתר).
2. שימו לב ליחס בין סוגית הירושלמי ובין מקורות התנאים.
3. שים לב היטב לטענת הסוגיה "אין תימר אדם מפריש פסחו של חבירו שלא מדעתו לית יכיל". מה התפיסה המשתקפת כאן ביחס לגדרי שליחות?
4. מקור לשליחות בגירושין – ירושלמי גיטין ו, א, "והא תנינן ונתן... ונתן ונתן".

ג. סוגית בבלי קידושין מא

1. למד את הסוגיה כולה עד מב., "ממטה תקחו".
2. מפה את מבנה הסוגיה – מי הם המקורות המובאים, באיזה סדר, היחס בינם ובין המקורות בספרות התנאים.

3. הסוגיה מציבה שלושה תחומים מרכזיים שלהם יש מקור לשליחות – גירושין, תרומה ושחיטת קרבן פסח. היא אף עורכת צריכותות ומסבירה למה זקוקים ללימודים נפרדים.
- (א) עמוד על הסברה של הנימוקים בצריכותות. במיוחד שים לב לטענה "מה לקדשים שכן רוב מעשיהן ע"י שליח". מה פשר טענה זו?
- (ב) האם מדובר באותו מושג של שליחות בשלושת התחומים או בסוגים שונים של שליחות?
4. בבא מציעא צו., "אמר ליה רבינא לרב אשי... רבו דמיא".
5. מא. תוס' רא"ש ד"ה ושלחה.
6. תרומה – נעמיק את הבנתנו על שליחות בתרומה בעיון בשיטת הרמב"ם על ביטול השליחות:
- (א) קידושין נט., "לא בא אחר... ומבטל דיבור"; שם נט.; "רב זביד מתני לה... דהוה ליה מעשה".
- (ב) ירושלמי תרומות ג, ב, "ולית הדא פליגא... הדרום".
- (ג) רמב"ם אישות פ"ט ה"כ, גירושין פ"ו הט"ז.
- (ד) תרומות פ"ד ה"ט, ובהשגת הראב"ד ובכסף משנה.
- (ה) להרחבה – דיוני אחרונים על השוני בין שליחות בתרומה ובין שליחות בקידושין:
- (1) תורת זרעים עמ' צז.
- (2) מרחשת ח"א סימן נט.
- (3) מעדני ארץ תרומות ד, ט, עמ' שמט, ד"ה חידוש גדול.
7. שליחות בקרבן פסח – האם שחיטת קדשים זקוקה לבעלים? ראה מנחת ברוך סימן יג.

א. מקורות התנאים

משנה ברכות ה משנה ה

המתפלל וטעה סימן רע לו ואם שליח צבור הוא סימן רע לשולחיו מפני ששלוחו של אדם כמותו אמרו עליו
 על רבי חנינא בן דוסא כשהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת אמרו לו מנין אתה יודע אמר להם
 אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מטורף :

5

תוספתא תענית ג הלכה ב

שמנה משמרות תיקן משה לכהונה ושמנה ללוייה משעמד דוד ושמואל הרואה עשאים עשרים וארבע
 משמרות כהונה ועשרים וארבע משמרות לוייה שני המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם אילו משמרות
 כהונה ולוייה עמדו נביאים שבירושלם וקבעו שם עשרים וארבעה עמודים כנגד עשרים וארבע משמרות כהונה
 ולוייה שני צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי אי איפשר לומי כל ישראל אלא מלמד ששלוחו
 של אדם כמותו

10

מכילתא דרבי ישמעאל בא - מסכתא דפסחא פרשה ג

ויקחו להם. וכי כלן היו לוקחין אלא לעשות שלוחו של אדם כמותו מכאן אמרו שלוחו של אדם כמותו :

מכילתא דרבי ישמעאל בא - מסכתא דפסחא פרשה ה

ושחטו אותו. וכי כלן שוחטין אותו אלא לעשות שלוחו של אדם כמותו מכאן אמרו שלוחו של אדם כמותו.

15

מכילתא דרבי ישמעאל משפטים - מסכתא דנזיקין פרשה ב

ורצע אדוניו את אזנו. למה נאמר, **לפי שמצינו בכל מקום ששלוחו של אדם כמותו, אבל כאן הוא ולא שלוחו**

ספרי במדבר פרשת מטות פייסקא קנג

אמר לאפוטרופוס כל נדרים שתהא בתי נודרת מיכן ועד שאבוא ממקום פלוני הפר לה והפר לה שומע אני
 יהיה מופר ת"ל ואם הניא אביה אותה ואם היפר אביה מופר ואם לאו אינו מופר דברי ר' יאשיה, ר' יונתן
אומר מצינו בכל מקום ששלוחו של אדם כמותו.

20

ספרי במדבר פרשת מטות פייסקא קנד

אמר לאפוטרופוס כל נדרים שתהא אשתי נודרת מיכן עד שאבוא ממקום פלוני הפר לה והפר לה שומע אני
 יהיה מופר ת"ל אישה הפרם אם הפר הבעל מופר ואם לאו אינו מופר דברי ר' יאשיה, ר' יונתן **אומר מצינו**
בכל מקום ששלוחו של אדם כמותו:

25

ספרי זוטא פרק יד פסוק לד

(לד). במספר הימים אשר תרתם,

אמי ר' ישמעאל וכי ישראל תרו אותה והרי שנים עשר בלבד תרו אותה אלא לפי שהיו שלוחיהן ששלוחו של
 אדם כמותו בכל מקום.

ר' עקיבא אומר מניין ששלוחו של אדם כמותו שנאמר והקרבתם אשה ליי (ויקרא כג ח) והלא הכהנים היו
 המקריבין אלא ששלוחו של אדם כמותו.

30

ר' יהושע אומר מניין ששלוחו של אדם כמותו שנאמר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל (שמות יב ו) וכי כל
 הקהל כולן שוחטין והלא אין שוחט אלא אחד אלא מיכן ששלוחו של אדם כמותו.

35 ר' אליעזר אומר מנין ששלוחו של אדם כמותו שנאמר ויהי דבר יי"י אל ירמיהו אחרי שרף המלך את המגלה שוב קח לך מגלה אחרת וכתוב עליה (ירמיהו לו כז - כח) מה עשה ירמיהו לקח מגלה אחרת ונתנה לברוך בן נריה וכתבה והלא הקדוש ברוך הוא אמר לו כתוב אלא מיכן ששלוחו של אדם כמותו. ממי למד ממשה רבינו שאמר לו הקדוש ברוך הוא ראה ועשה בתבניתם (שמות כה מ) וכתוב ויעשו כל חכם לב (שם /שמות/ לו ח) מיכן ששלוחו של אדם כמותו.

40 ר' זכאי אומר הרי הוא אומר כה אמר ה' למשיחו לכרש וגוי' (ישעיה מה א) מה הוא אומר בסוף אנכי העירתיהו בצדק (שם /ישעיה מ"ה/ יג) והקב"ה אומר הוא יבנה עירי וגלותי ישלח (שם /ישעיה מ"ה/ י"ג) וכרש אומר מי בכס מכל עמו יהי אלהיו עמו ויעל (דברי הימים ב' לו כג) מיכן ששלוחו של אדם כמותו. וכן את מוצא שהקב"ה מצוה את אליהו ואמר לו ואת יהוא בן נמשי תמשח למלך על ישראל (מלכים א' יט טז) ואליהו צוה את אלישע ואלישע שלח את יונה ומשחו שנא' ואלישע הנביא קרא לאחד מן הנביאים (מלכים ב' ט א) מיכן למדנו ששלוחו של אדם כמותו אף הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו כאלו אליהו משחו שנאמר ומאלהים היתה תבוסת אחזיה (דברי הימים ב' כב ז).

45 וכן את מוצא באלישע שמשח את חזאל והלא לאליהו צוה הקדוש ברוך הוא שימשח אותו שנא' ומשחת את חזאל למלך על ארם (מלכים א' יט טו) אלא מיכן ששלוחו של אדם כמותו. ד"א מניין ששלוחו של אדם כמותו שנא' ויראו בני עמו כי נבאשו בדוד וכי בדוד עשו כלום אלא כיון שעשו לשלוחו כאלו עשו בו ששלוחו של אדם כמותו:

50 תוספתא כפשוטה תענית עמ' 1103

ובמדרש ל"ב מדות (משנת ר' אליעזר) הוצי' ענעלאו, עמ' 154: ר' עקיבה אומ' מנ' ששלוחו של אדם כמותו, שנ' והקרבתם אשה לה', והלא הכהנים מקריבים, אלא ששלוחו של אדם כמותו. ועיין במשנת ברכות ס"ה מ"ה, מכילתא בא פ"ג, עמ' 11, שם ס"ה, עמ' 17 (ובמקבילות שבירושלמי קידושין רפ"ב ובבבלי שם מ"א ב' ואילך). ספרי מסות ס"י קנ"ג, עמ' 203, סוף ס"י קנ"ה, עמ' 206, ובכ"מ בבבלי (עיין במסורת הש"ס לברכות ל"ד ב'). ובמדרש הנ"ל גשנו עוד כמה ראיות מן הכתובים ששלוחו של אדם כמותו שלא נמצאו במקום אחר. ועיין בס"ז של הורוביץ, עמ' 279, וכל העמוד שם אינו מס"ז, אלא ממדרש ל"ב מדות הנ"ל.

ג. ירושלמי

תלמוד ירושלמי (ונציה) מסכת קידושין פרק ב דף סב טור א /ה"א – מהדורת כ"ץ

[1]

- 1 האיש מקדש בו ובשלוחו, כול'.
- 2 מניין ששלוחו של אדם כמותו?
- 3 אמ' ר' לעזר: "ושחטו אותו כל קהל עדת יש' בין הערבים" (שמות יב, ח).
- 4 וכי כולן שוחטין אותו? והלא אחד הוא שהוא שוחט על ידי כולם! אלא מיכן ששלוחו שלאדם כמותו.
- 5 <אמ' ר' יוסי: שנייא היא, שאדם שוחט פסחו של חבירו שלא מדעתו. >
- 6 ויידא אמ' דא? "ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית" (שמות יב, ג).
- 7 וכי כולם היו לוקחין? והלא אחד הוא שהוא לוקח על ידי כולם! אלא מיכן ששלוחו של אדם כמותו.
- 8 <אמ' ר' יוסי שנייא היא שאדם שוחט פסחו של חבירו שלא מדעתו >
- 9 אין תימר אדם מפריש פסחו שלחבירו שלא מדעתו, לית יכיל,
- 10 דאמ' ר' זעירא בשם ר' לעזר: אדם שוחט פסחו שלחבירו שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו שלא מדעתו.

[3]

- 20 אית מתנית' אמרה ששלוחו שלאדם כמותו, [ואית מתני' אמרה שאין שלוחו של אדם כמותו].
- 21 "ואם המר ימירינו" (ויקרא כז, לג), "יפר יפירינו" (ראו במדבר ל, יג) - <לרבות את השליח >.
- 22 הוינן סברין מימר שאין שלוחו של אדם כמותו [אלא (שמיעט) <שריבה > הכתוב].
- 23 "וסמך ידו" (ויקרא א, ד) - ולא יד בנו ולא יד עבדו ולא יד שלוחו.
- 24 הוינן סברין מימר ששלוחו שלאדם כמותו אלא שמיעט הכת':
- 25 "ורצע אדוניו את אזנו במרצע" (שמות כא, ח) - "אדוניו" ולא בנו, "אדוניו" ולא שלוחו.
- 26 הוינן סברין מימר ששלוחו שלאדם כמותו אלא שמיעט הכת'.
- 27 אית תניי תני: "ורצע" (סס) - לרבות את השליח.
- 28 עד כדון כר' עקיבה. כר' ישמעאל:
- 29 "אדניו" (סס) - כל שהוא בא מחמת אדניו.

55

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת גיטין פרק ו הלכה א

והא תנינן [דברים כד א] ונתן בידה אין לי אלא בידה מניין ביד שלוחו ביד שלוחה משלוחו לשלוחה משלוחה
 לשלוחו מניין תלמוד לומר ונתן ונתן.

ג. סוגית בבלי קידושין מא

שליחות מנלן?

60

דתניא: 'ושלח' - מלמד שהוא עושה שליח, 'ושלחה' - מלמד שהיא עושה שליח, 'ושלח' 'ושלחה' - מלמד
 שהשליח עושה שליח.

אשכחן בגירושין, בקידושין מנלן?

וכ"ת דיליף מגירושין, מה לגירושין שכן ישנן בעל כרחיה!

- 65 אמר קרא: 'ויצאה והיתה', מקיש הויה ליציאה, מה יציאה משוי שליח, אף הויה נמי משוי שליח.
- 70 ואלא הא דתנן (תרומות ד טז): האומר לשלוחו צא תרום - תרום כדעת בעל הבית, ואם אינו יודע דעת בעל הבית - תרום בבינונית אחד מחמשים, מא, ב פיחת עשרה או הוסיף עשרה - תרומתו תרומה, מנלן? וכי תימא דיליף מגירושין, מה לגירושין שכן ישנן חול! אמר קרא: 'אתם' גם אתם', לרבות את השליח.
- ונכתוב רחמנא בתרומה, וניתו הנך ונגמרו מיניה! משום דאיכא למפרך: שכן ישנה במחשבה.
- 75 והא דתנן (פסחים ט טז): חבורה שאבד פסחה, ואמרו לאחד צא ובקש ושחוט עלינו, והלך ומצא ושחט והן לקחו ושחטו, אם שלו נשחט ראשון - הוא אוכל משלו והם אוכלים ושותים עמו, מנלן? וכי תימא דיליף מהנך, מה להנך שכן ישנן חול אצל קדשים!
- 80 נפקא ליה מדרבי יהושע בן קרחה, דא"ר יהושע בן קרחה: **מנין ששלוחו של אדם כמותו? שנאמר: ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים**, וכי כל הקהל כולן שוחטין? והלא אינו שוחט אלא אחד! אלא מכאן, ששלוחו של אדם כמותו.
- נכתוב רחמנא **בקדשים**, וניתו הנך וניגמרו מיניה! משום דאיכא למפרך: מה לקדשים שכן רוב מעשיהן עיי שליח.
- 85 חדא מחדא לא אתיא, תיתי חדא מתרתי! הי תיתי?
- לא נכתוב רחמנא **בקדשים** ותיתי מהנך! מה להנך שכן ישנן חול אצל קדשים.
לא נכתוב רחמנא **בגירושין** ותיתי מהנך! מה להנך שכן ישנן במחשבה.
אלא לא לכתוב רחמנא **בתרומה** ותיתי מהנך! היי, ואלא אתם גם אתם למה לי?
- 90 מיבעי ליה לכדרכי ינאי, דא"ר ינאי: גם אתם - מה אתם בני ברית, אף שלוחכם בני ברית.
הא למה לי קרא? מדרבי חייא בר אבא א"ר יוחנן נפקא, דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן: אין העבד נעשה שליח לקבל גט מיד בעלה של אשה, לפי שאינו בתורת גיטין וקידושין!
איצטריך, ס"ד אמינא עבד דלאו בר היתירא הוא כלל, אבל עובד כוכבים הואיל ואיתיה בתרומה דנפשיה, דתנן: העובד כוכבים והכותי שתרמו - תרומתן תרומה, אימא שליח נמי עביד, קמשמע לן.
- 95 ולר' שמעון דפטר, דתנן: תרומת עובד כוכבים מדמעת וחייבין עליה חומש, ור"ש פטר, אתם גם אתם למה לי?
איצטריך, סד"א הואיל ואמר מר: 'אתם' - ולא אריסין, 'אתם' - ולא שותפין, 'אתם' - ולא אפוטרופוס, 'אתם' - ולא התורם את שאינו שלו, אימא אתם - ולא שלוחכם נמי, קמ"ל.
הניחא לרבי יהושע בן קרחה, אלא לרבי יונתן דמפיק ליה להאי קרא לדרשא אחרינא, מנא לן?

- 100 **דתניא, רבי יונתן אומר: מנין שכל ישראל כולן יוצאים מב, א בפסח אחד? שנא: 'ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים', וכי כל הקהל כולם שוחטים? והלא אינו שוחט אלא אחד! אלא מכאן, שכל ישראל יוצאים בפסח אחד; שליח בקדשים מנא ליה?**
מיניה.
 ודילמא שאני התם, דאית ליה שותפות בגוייהו!
 אלא מהכא: 'ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית.'
- 105 ודילמא התם נמי דאית ליה שותפות בגוייהו!
 א"כ, תרי קראי למה לי? אם אינו ענין להיכא דשייד, תניהו ענין להיכא דלא שייד.
 האי מיבעי ליה לכדדרי יצחק, דא"ר יצחק: איש זוכה, ולא הקטן זוכה!
 ההוא מ'איש לפי אכלו' נפקא.
 ואכתי מיבעי ליה, דשוחטין את הפסח על היחיד!
 סבר לה כמ"ד: אין שוחטין את הפסח על היחיד.
- 110 ואלא הא דאמר רב גידל אמר רב: **מנין ששלוחו של אדם כמותו? שנאמר: 'ונשיא אחד נשיא אחד ממטה',**
 תיפוק ליה שליחות מהכא!
 ותיסברא דהא שליחות הוא? והא קטנים לאו בני שליחות נינהו!
 אלא, כי הא דרבא בר רב הונא, דאמר רבא בר רב הונא אמר רב גידל אמר רב: מנין שזכין לאדם שלא בפניו?
 שנאמר: 'ונשיא אחד נשיא אחד.'
- 115 ותיסברא זכות היא? הא חובה נמי איכא, דאיכא דניחא ליה בהר ולא ניחא ליה בבקעה, ואיכא דניחא ליה בבקעה ולא ניחא ליה בהר!
 ואלא כדרבא בר רב הונא, דאמר רבא בר רב הונא אמר רב גידל א"ר: מנין ליתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהו, שביית דין מעמידין להם אפוטרופוס לחוב ולזכות? לחוב אמאי? אלא לחוב ע"מ לזכות? ת"ל: 'ונשיא אחד נשיא אחד ממטה תקחו.'
- 120 בבלי בבא מציעא צו, א
 אמר ליה רבינא לרב אשי: האומר לשלוחו צא והשאל לי עם פרת, מהו? **בעליו ממש בעינא - וליכא, או דלמא: שלוחו של אדם כמותו, ואיכא?** אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי: בעל - פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש, שליח - פלוגתא דרבי יונתן ורבי יאשיה, בעל פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש; דאיתמר: המוכר שדהו לחבירו לפירות, רבי יוחנן אומר: מביא וקורא, ריש לקיש אומר: מביא ואינו קורא. רבי יוחנן אומר: מביא וקורא, קנין פירות כקנין הגוף דמי. וריש לקיש אומר: מביא ואינו קורא, קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי. שליח, פלוגתא דרבי יונתן ורבי יאשיה; דתניא: האומר לאפוטרופוס: כל נדרים שתהא אשתי נודרת מכאן עד שאבא ממקום פלוני - הפר לה, והפיר לה, יכול יהו מופרין - תלמוד לומר אישה יקימנו ואישה יפרנו, דברי רבי יאשיה. רבי יונתן אומר: **מצינו בכל מקום שלוחו של אדם כמותו.** אמר ליה רב **עיליש לרבא:** האומר לעבדו צא והשאל עם פרת, מהו? **תיבעי למאן דאמר שלוחו של אדם כמותו, תיבעי למאן דאמר שלוחו של אדם אינו כמותו.** תיבעי למאן דאמר שלוחו של אדם כמותו - הני מילי שליח דבר

מצוה הוא, אבל עבד דלאו בר מצוה - לא, או דלמא: אפילו למאן דאמר אין שלוחו של אדם כמותו - הני מיילי שליח, אבל עבד - יד עבד כיד רבו דמיא? - אמר ליה: מסתברא, יד עבד כיד רבו דמיא. 135

תוספות הרא"ש מסכת קידושין דף מא עמוד א

ושלחה מלמד שהיא עושה שליח. וא"ת אמאי צריך תרי קראי חד לשליחות הבעל וחד לשליחות האשה, וי"ל דהו"א דבעל הוא דשייך שליחות שאינו מגרש אלא מדעתו אבל אשה שמתגרשת בע"כ לא אלים מעשה ידיה כולי האי שתוכל למנות שליח במקומה.

ד. ביטול השליחות בתרומה 140

ירושלמי תרומות ג ב

ולית הדא פליגא על דריש לקיש דריש לקיש אמר אין אדם מבטל שליחותו בדברים תפטר כגון שאמר ליה לך וקבע בצפון והלך וקבע בדרום.

רמב"ם אישות ט, כ

האשה שעשתה שליח לקדשה והלך וקידשה ובעת הליכתו ביטלה השליחות וחזרה בה ואין ידוע אם קודם שקיבל לה הקידושין חזרה או אחר הקידושין הרי זו מקודשת מספק, וכן האיש שעשה שליח וחזר בו. 145

רמב"ם גירושין ו, טז

שליח שנטל הגט וקודם שיגיע ליד האשה חזר הבעל ואמר לו גט ששלחתי עמך בטל הוא, או שקדם ואמר לאשה גט ששלחתי לך בטל הוא, או ששלח שליח אחר לבטלו, או שאמר לאחרים גט ששלחתי לאשתי בטל הוא, הרי זה בטל ואף על פי שהגיע גט לידה... 150

רמב"ם תרומות ד, ט

האומר לשותפו או לבן ביתו או לעבדו או לשפחתו לתרום, והלכו לתרום וביטל שליחותו קודם שיתרומו, אם לא שינה השליח תרומתו תרומה, ואם שינה כגון שאמר לו תרום מן הצפון ותרם מן הדרום הואיל וביטל שליחותו מקודם אינה תרומה. +/השגת הראב"ד/ האומר לשותפו או לבן ביתו וכו' עד הואיל וביטל שליחותו מקודם אינה תרומה. א"א מה ראה זה המחבר שפסק כריש לקיש שלא העמידו בירושלמי את המשנה בשינה שליחותו אלא לדעת ר"ל דאמר לא אתי דיבור ומבטל דבור ולית הלכתא כוותיה. + 155

כסף משנה הלכות תרומות פרק ד הלכה ט

... ועל הירושלמי יש לתמוה אמאי לא שני כדשני בגמרא דידן ומיהו בהא י"ל דתרי תירוצי איכא במילתא חד נסיב גמרא דידן וחד נסיב הירושלמי ומדחזינן דר"ל סתם ואמר לא אתי דיבור ומבטל דיבור משמע טפי דלא שאני ליה בין דיבור דאית ביה מעשה לדיבור דלית ביה מעשה ומ"מ תמיהא קמייטא שהשיגו הראב"ד צ"ע, והר"י קורקוס ז"ל תירץ שרבינו סובר דגבי תרומה וכיוצא בה מודה גם ר"י דלא אתי דיבור לבטל השליחות ולא דמי לקידושין דבקידושין אורחייהו דנשי למיקפד שלא לינשא רק למי שלבה חפץ כי יש קפיידא רבה בדבר ולכך סבר ר"י דבדיבור לחוד חוזרת אבל כרי העומד ליתרם אין דרך להקפיד האם יתרום זה או זולתו כיון שעומד לכך דהא איצטריך קרא למעוטי תורם שלא ברשות ואלו גבי קידושין אין הדבר צריך לאמרו ושותף תורם שלא מדעת שותפו ואריס תורם שלא ברשות בבא בע"ה ואמר כלך אצל יפות סגי והווי תרומה משא"כ בקידושין וכיון שכן לדעתכם קרינן ביה הואיל ועשהו שליח ולא סגי דיבור לבטוליה 165

שליחותיה דלא ליהוי תרומה אא"כ שינה שליחותו שא"ל לקבוע בדרום וקבע בצפון ומיהו אם לא חזר ודאי שתרומתו תרומה אף על פי ששינה שכך כי רבינו הואיל וביטל שליחותו מקודם אינה תרומה פירוש דלא תימא שמפני ששינה הוא דלא היא תרומה אף אם לא ביטל אלא ביטל נמי בעינן והטעם דשינוי זה אין דרך להקפיד ולא היא קפידא לבטל התרומה כיון שלתרום עומד אלא שכיון שחזר ומצאה חזרה וקפידא מקום לחול וחלה ובודאי שזה מוכרח שהרי בירושלמי העמידו בשינה והוא מחלוקת בין חזר ללא חזר. ומעתה אין מקום להקשות על רבינו מה שהקשה ר"י בעל הטורים שכתב ואיני מבין דבריו כיון שביטל השליחות קודם שתום ל"ל שינה אפילו בלא שינה אינה תרומה ואם שינה אפילו לא ביטל השליחות אינה תרומה ע"כ וכבר הוכחתי דאי קשיא הך בתרייתא על הירושלמי קשיא אלא דודאי לא קשיא לא הא ולא הא כאשר כתבתי והיינו דבגמרא דידן משני רבא קושיא דמקשה ר"י לר"ל אף על גב דלית הלכתא כוותיה ולא קאמר תרגמא אליבא דר"ל משמע דרבא כר"ל ס"ל גבי תרומה מיהת מדמתרץ לה אליביה והשתא דאתינא להכי אפשר שאפילו אם ר"י חולק גם גבי תרומה כיון דרבא סבר כוותיה דר"ל גבי תרומה מיהת מדמשני לה אליביה מהטעם שנתבאר עכ"ל: